

военни дѣйствиа срѣщу Византия и редъ династически революции, отнимали възможността на господаритѣ да помислятъ върху нѣщо по важно. Нѣ въ началото на IX вѣкъ, слѣдъ уталожванието на вжтрѣшнитѣ междуособици, започва увеличаванието на България. Това станало съ встѣпванието на прѣстола на единъ отъ най-силнитѣ и умнитѣ господари на бѣлгаритѣ, неуморимия и непоколебимъ войникъ по име Крѣмъ. Едини чуждестрани писатели го наричатъ Крумъ, други Кремъ. Вариацията на гласния звукъ доказва, че въ сѣщностъ не е билъ, нито единия, нито пъкъ другия. Това произлиза отъ свойството на езика на прѣбѣлгаритѣ. Чужденцитѣ никога не могли да означатъ тъмния звукъ, както туй става и до днешенъ день. Така щото формата Крумосъ е аналогична съ *вулгаросъ* (вмѣсто бѣлгаринъ). Въ покѣснитѣ словѣнски извѣстия намираме да наричатъ Крѣма и *Кржжъ*. При измѣнението на *м* въ *г* трѣбва да е играла роль народната етимология. Крѣмъ още въ началото отъ заеманието на прѣстола, съ орѣжие присѣдинилъ голѣма частъ отъ земитѣ на аваритѣ, именно : сегашно южно и источно Маджарско. Аваритѣ били побѣдени отъ франкитѣ прѣзъ 796 г. Западень съсѣдъ на бѣлгарската държава сѣ станали тогава франкитѣ Лексикографа Суида ни съобщава, „че бѣлгаритѣ затрили съвършено аваритѣ. Тогава попиталъ „Крѣмъ аварскитѣ пленици. „Отъ дѣ произлиза, че се погуби ва- „шия (архонтъ) хаганъ и цѣлия народъ?“ Тѣ отговорили, че се „намножили взаимнитѣ клевети, та изгубили по-храбритѣ и по- „разумнитѣ. Сетитѣ людие несправедливи и крадци станали съ- „частници на сѣдиитѣ. Подирѣ пиянството, защото като се „увеличи виното всички станали пияници; послѣ подкупни- „чеството; сетитѣ търгуванието; тѣй като всички станали тър- „говци и се лѣжели взаимно. И нашето погубване се при- „чини отъ тѣзи нѣща. Крѣмъ каго чулъ това, свикалъ всич- „китѣ бѣлгари и заповѣдалъ като узаконилъ : „Ако нѣкой на- „клевети нѣкого, отначело да не се слуша, нѣ като се върже, „да се испита; и като се укаже, че е клеветилъ и лѣгалъ, да „му се отнеме храната, или който се осмѣли на подобно, да „му се конфискуватъ имотитѣ. А на крадеца да се искълчатъ „краката. Лозята пъкъ заповѣдалъ да се искоренятъ всички. „А на сиромаша, който проси не само да му се даде всичко, „нѣ да му създаде положение, за да нѣма нужда пакъ да иска.